

~~Fina~~ a

... els fanals ben endolt.

per

Jordi Arbonès

In Memoriam :
J. Salvat Papasseit

A la meua muller cosint
el somni.

Abril 1958

Personatges

Lluís - Jove de 23^{anys}. Pot portar un 'sweater' i uns pantalons qualsevol.

Olaquer - Jove de 24 anys. Pot portar una cazadora de pell.

Ramon - " " 22 anys. Porta cazadora però no de pell.

Sr. Mas - Home de 55 anys. Pot portar gorra, faixa, pantalons de vellut i una armilla amb les mànigues de la camisa mig arremangades.

Caporal de la policia

i dos policies - Uniforme franquista - o bé;

(Dos policies secrets - Vesteixen de paisà amb gabardines.)

Ona - Noia de 19 any. Germana d'Olaquer. Vesteix senzillament, pot portar un 'jersei' descordat i a sota d'aquest una brusa o un 'pulllover', faldilla, i sabata baixa.

Època: Any 1947 (Vuit anys després d'acabada la guerra civil espanyola). És a la tardor.

Lloc: Barcelona

(Un àtic moblat amb un sofà, una tauleta i una cadira, un cavallet amb una tela a mig pintar. S'alça el tel·l i Lluís apareix assegut a la cadira amb els colzes damunt la taula i la cara entre les mans. Se senten uns cops espaiats a la porta única de l'esquerra, la qual s'obre tot regint i entra Alaguer.)

Lluís - En són els altres?

Alaguer - S'esperen baix.

Ll. - Per què no han pujat (S'alça i passeja parlant sense mirar Alaguer) hauríem de parlar. Jo no vine.

Al. - (Dempeus al mateix lloc on s'ha aturat en entrar)
Per què no veus?

Ll. - No puc. La cosa ha pres un caire que no m'agrada.

Al. - Ah, ja és massa tard. Has de venir. Tu ets el líder. Els altres t'esperen i creuen en tu. Quant a mi no creguis que em sorpreus, ja dies que t'observo i em femin que em sortissis amb un estirat com aquest. Per això no he fet pujar els altres.

Ll. - Ja dies que m'observes? Què has observat? Són jo qui ha observat, Alaguer, i he vist coses que no

en'agraden ^{gens}, ja t'ho he dit.

Al. - Això són ximpleries, el que importa és el fet; no
disentim més i anem.

Ll. - Ja t'he dit que no vine. Tot són ximpleries, oi? Tu
saps que tinc motius per ^{fins a tot la patria} desconfiar de tu. M'has fet
creure que era jo qui guiava el grup, però la realitat
és que m'has convertit en una titella i m'has fet fer
el que tu has volgut. Però, ara, s'ha acabat. (Torna
a seure a la cadira)

Al. - (Segueix en la mateixa posició) Ets un sentimental
i els sentimentals no tenen res a fer en política.
Barregen el concepte amb les emocions... Est fent
més intel·ligent. No veus que si no veus els altres
es pensaran que tens por? T'imagines quina decep-
ció? Totes aquelles paraules, tot el que els has des-
pertat, on anirà a parar? de que haurà servit? I
els que desconfiaven, ja saps que m'hi ha que no
m'enten massa convengué...

Ll. - Sí, també sé com tu has procurat que no se'n con-
vengessin massa (S'aleix lentament i avança vers
l'laquer) ets un traïdor llaquer!

Al. - (Rient) Ho veus com ets un sentimental?

(Es posa seriós) Ets un sentimental i un covard.
Vols saber què faria jo en el teu lloc? Mataria el
traïdor encara que es dignés Alguer (Torna a riure)
Però tu ets un tou. Aquest és el mal, aquest ha estat
sempre el mal. ^{a la nostra terra} Hem de canviar d'actitud; ara hem
de pegar fort sense mirar la cara que rebé el cop.
Ah aneu!! ~~Alguer~~ (Atrapa una passa, que el separa
de Lluis, i l'agafa pel braç)

Ll. - Deixar (es allibera d'una estrabade) Vols ser tan
cruel que resultis grotesc, de vegades! Així, que
ara hem de...

(S'obre la porta i entra Ramon)

Ram. - Què passa?

Ll. - No Res. (una pausa)

Ram. - Doncs, i què esperem?

Ll. - (Tombant-se d'esquena) Jo no vine

Ram. - Què no veus? (Es mira Alguer) Què ^{has} parat?

Ll. - (a Lluis) Serà millor que li ho expliquis

Ll. - Que pugin els altres

Ll. - No podem perdre temps, ara. Vens o no veus?

Ram. - Però, es pot saber que és passa?

Ll. - Per què no li ho expliques d'una vegada i acabem

Quels que li ho digui jo?

(En lluis que ha restat d'esquena s'atansa al saballet i passa un dit per la tela)

Al - Molt bé. Tu ho vols. En lluis no ve per què te por. Li ha ~~actuat~~ agafat cagura a darrera hora. I ara anem.

(Tot dient això agafa a Ramon pel braç i l'empeny cap a la porta. En Ramon sorprès i sense apartar els ulls d'en lluis surt sense dir res. En lluis resta una estona ~~anem~~ immòbil, després s'ajeu al sofà. L'atenció s'enfocqueix en fer-se ~~fora~~ de nit. Entra Quia que s'atura una mica sorpresa en trobar la porta oberta, no s'adona de la presència d'en lluis en el sofà. Dona volta a la clau de l'interruptor i en encendre's el llum en lluis salta del sofà)

Quia - ~~Allegre~~ (xiscla i després) lluis! Et quin ensurt! No pensava que fossis ací. Que no haviem d'anar...

Ll - Sí, però jo no hi he anat.

Quia - Per què? que ha succeït?

Ll - Més res. Segons l'òliver he tingut por d'anar-hi. Saps que vol dir això? que ^{Quia} ^{als ulls de tots} sóc un covard; un escarabat que cerca una esclatxa quan el sorpren el llum;

una sargantana esportada que es fica al can en
sentir una lleu remor. L'ésser més inferior, el que
aquell que ~~la naturalesa ha dotat amb un desen-~~
~~retellat instint de conservació i li ha donat~~
~~el sentit de la por~~ com a única arma per a defensar-
se dels altres éssers de la jungla, la por. Això són
Jo Qua i un covard.

Qua. - Però... Lluis, que dius? com parles? Delic, tenir els
teus motius per no amar-hi, però jo sé que no ets un
covard.

Ll. - Est ho comprens, Qua? què importen els meus motius?
Jo havia d'actuar d'acord amb uns canons esta-
blerts, no podia tenir motius ~~particulars~~. Els homes
d'avui estem regits per una ètica que ~~estableix~~ ens
~~ha~~ engavalla a tots per un igual. Quan naixem
ja existeixen aquests ~~regles~~ codis. ~~Elles~~ regles que s'han
establert amb els actes dels propis homes des de l'edat
de pedra. Són regles que les humanitats escrivint d'ho-
me amb els seus actes des de l'edat de pedra i avui
s'alcen per damunt dels nostres caps amenaçadores com
una maledicció. ~~les regles de la llei. Però trencar les regles comot un~~
~~crim i fa no és un de la llei. Trencar la llei d'a-~~
questes regles, és convertir-se en un estrany, la teta

~~et destina~~ t'exila, mai més no formaries part del clan.

(Hi ha una llarga pausa. Ana s'aixeca a la cadira i es mira les mans. Lleís s'apropa altra vegada al cavallet i sense dir res contempla la tela)

Ll. - Ana, tu no creus que s'ignora un comitè?

Ana - ~~És~~ ~~totalment~~ no ho crec sinó que ho sé. Si que ho sé, Lleís? I has barallat amb el meu germà?

Ll. - Fa un temps que s'allunya i jo no l'he vist, va per un camí que cada vegada s'allunya més del nostre. I així d'avui...

Ana - Estigueu tranquil i no feu cas del que el meu germà digui, el que importa és el que tu ~~sigues~~ ^{comences} davant de la tua i sentis en la teua consciència i el que crequis davant de Déu.

Ll. - Desfermeu que no ~~comences~~ ^{comences} a posar-me Déu pels nasos. ~~perquè no hi crec en Déu, ja saps~~ ^{ja saps} com penso. ~~És~~ ^{És} no intento convertir-me a Déu. Quan és quan la nostra guerra civil? ~~Quan se reuma guerra?~~

Ana - ~~Ma~~ ^{Ma} ~~no~~ ^{no} ~~deixis~~ ^{deixis} ~~de~~ ^{de} ~~dir~~ ^{dir} ~~barats~~ ^{barats}.

Ll. - No, no puc veure en aquest Déu que permet tant-
tes injustícies i tants crims. ~~Deu~~ ^{Deu} ~~no~~ ^{no} ~~pot~~ ^{pot} ~~permetre~~ ^{permetre} ~~parlar~~ ^{parlar} ~~de~~ ^{de} ~~Déu~~ ^{Déu} ~~se'n~~ ^{se'n} ~~revolta~~ ^{revolta} ~~les~~ ^{les} ~~tristes~~ ^{tristes}.